

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.K. van der Klugt-van Asperen
BEL/BS

Telefoonnummer +31235143391
asperenm@noord-holland.nl

1 | 7

Verzenddatum

**Betreft: Zienswijze Gedeputeerde Staten op herindelingsadvies
gemeente Hilversum en Wijdmeren**

Kenmerk

2395610/2400212

Excellentie,

Uw kenmerk

–

Op 27 maart 2025 hebben de raden van de gemeenten Hilversum en Wijdmeren een herindelingsadvies voor hun beide gemeenten vastgesteld. Zij hebben de wens om hun gemeenten samen te voegen per 1 januari 2027 op basis van een lichte samenvoeging, waarbij Wijdmeren wordt samengevoegd bij Hilversum. Op grond van artikel 5 lid 3, Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) ontvangt u hierbij van ons het betreffende herindelingsadvies en onze zienswijze daarop. Wij verzoeken u om op grond van artikel 6 Wet arhi een herindelingsregeling voor de gemeenten Hilversum en Wijdmeren voor te leggen aan de ministerraad.

Voorgeschiedenis en herindelingsprocedure

Het voorliggende herindelingsadvies is het sluitstuk van het proces van de gemeente Wijdmeren om tot versterking van haar bestuurskracht te komen.

Eerder, in 2016, constateerden wij dat de bestuurskracht van een aantal gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek, waaronder Wijdmeren, onvoldoende was (rapport Deloitte 2016). Vervolgens hebben wij een arhi-procedure gestart. Dit omdat wij concludeerden dat het oplossen van de bestuurskrachtproblemen zeer urgent was, terwijl de gemeenten verdeeld waren. Echter, naar aanleiding van het Rijksbeleidskader herindeling 2018, waarin gesteld wordt dat een herindeling bij voorkeur van onderop tot stand komt, besloten wij op 20 november 2018 de arhi-procedure te stoppen. Een herindelingsvoorstel op ons initiatief zou immers niet meer op voldoende steun kunnen rekenen van het kabinet en het parlement. Wij hebben de minister van Binnenlandse

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354

Zaken en Koninkrijksrelaties destijds hierover geïnformeerd (23 november 2018, kenmerk 305888/1143699).

Na het stopzetten van de arhi-procedure volgde een periode waarin de gemeente Wijdmeren zo goed mogelijk trachtte te functioneren, als lokale overheid en als partner in de regio.

Enige maanden na de presentatie van hun coalitieakkoord in 2022 constateerde het college van Wijdmeren bij het opstellen van de begroting 2023 dat preventief toezicht door de Provincie Noord-Holland noodzakelijk was om – financieel gezien – orde op zaken te stellen. Daarmee sorteerde zij voor op het door Gedeputeerde Staten in te stellen preventief toezicht vanaf 1 januari 2023. Aangezien de gemeente niet in staat was een herstelplan op te stellen bleef zij heel 2023 onder preventief financieel toezicht van de provincie staan. Ondertussen liet de gemeenteraad de bestuurskracht onderzoeken en liet hij de mogelijkheden voor een toekomstvisie formuleren (zelfstandige gemeente, versterken regionale samenwerking, ambtelijke fusie en bestuurlijke fusie). In het rapport wordt geconstateerd: 'dat het de gemeente Wijdmeren ontbreekt aan stuurkracht, handelingskracht, uitvoeringskracht en draagkracht en er geen krachtig samenspel is tussen raad, college en organisatie. Dit ligt in lijn met de eerdere bevindingen van bureau Deloitte (2016), waarin de conclusie werd getrokken dat de bestuurskracht van de gemeente Wijdmeren onvoldoende was. Het beeld is dat de situatie de afgelopen jaren verergerd is.'

Op 3 juli 2023 besloot de gemeenteraad van Wijdmeren te komen tot een bestuurlijke fusie. Dit werd bekrachtigd in de raadsvergadering van 5 oktober 2023.

Tijdens het proces van verkennende gesprekken naar een gerede herindelingspartner spraken de andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek, te weten Blaricum, Laren Gooise Meren en Huizen, de wens uit dat gemeente Wijdmeren in deze regio zou blijven. Daarop onderzochten de gemeenten Wijdmeren, Hilversum en Gooise Meren ieder apart de mogelijkheden vanuit hun eigen perspectief, waarbij de onderzoeken wel onderling op elkaar werden afgestemd. Op 25 maart en op 7 juni 2024 spraken de portefeuillehouder bestuur van de Provincie en de burgemeesters van Wijdmeren, Gooise Meren en Hilversum met elkaar over dit proces.

De raad van Hilversum stemde op 10 juli 2024 (31 stemmen voor 6 tegen), in met het zich beschikbaar stellen als fusiepartner en daarmee het principebesluit. In de gemeente Wijdmeren werd diezelfde dag een gelijkkluidend principebesluit vastgesteld (17 stemmen voor, 2 tegen),

met daarin de intentie om te willen samenvoegen en daarvoor een herindelingsontwerp op te stellen.

In zijn raadsvergadering van 10 juli 2024 besloot de gemeenteraad van Gooise Meren niet beschikbaar te zijn als partner voor Wijdmeren (raadsvoorstel om dit wel te zijn werd met 21 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen).

Wijdmeren en Hilversum gingen als aanstaande partners verder. In een bestuurlijk overleg op 16 juli 2024 is hierover met de portefeuillehouder bestuur van de provincie gesproken.

Regionale context

Ons college vindt het, vanuit onze rol om de regionale belangen te bewaken en onze algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur, belangrijk dat bestuurskrachtversterkingen worden gezien en besproken in regionaal verband. De verhoudingen in de regio zijn goed en beide gemeenten werken samen in dezelfde samenwerkingsverbanden, binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de regio Gooi en Vechtstreek.

Inhoudelijke beoordeling van het herindelingsadvies

In uw beleidskader gemeentelijke herindeling 2018, geeft u aan dat u van ons verwacht dat wij de wenselijkheid van een herindeling beoordelen aan de hand van de volgende criteria:

- Draagvlak
- Bestuurskracht
- Interne samenhang/ nabijheid van bestuur
- Regionale samenhang

In het herindelingsadvies gaan de gemeenten op deze criteria in. Wij schetsen daarom hieronder alleen het provinciaal perspectief en geven een inschatting van de financiële positie van de nieuwe gemeente. Daarna sluiten we af met een integrale conclusie over de wenselijkheid van het herindelingsadvies.

Draagvlak

- Lokaal bestuurlijk: Het herindelingsadvies is vastgesteld op initiatief van de twee betrokken gemeenteraden op 27 maart 2025 en net als het herindelingsontwerp hebben de twee gemeenteraden het in ruime meerderheid aanvaard. In Wijdmeren werd het unaniem aangenomen en in Hilversum gebeurde dat met 31 stemmen voor en 6 tegen. Ook de start van dit proces is een initiatief van de gemeenten zelf.

- Maatschappelijk: De twee gemeenten hebben een transparant, intensief en zorgvuldig proces doorlopen met hun inwoners en het maatschappelijk middenveld om te komen tot het opstellen van het herindelingsontwerp. De opbrengst van het participatietraject heeft een plek gekregen in het herindelingsontwerp en het herindelingsadvies.

De gemeentebesturen hebben diverse initiatieven ondernomen om maatschappelijk draagvlak te organiseren (zie Herindelingsadvies Wijdmeren en Hilversum, Bijlagenboek 2A: Logboek draagvlakactiviteiten).

Er zijn 48 zienswijzen binnengekomen. Het merendeel van de zienswijzen bevat aanscherpingen om het herindelingsontwerp te verbeteren en/of om zaken mee te nemen bij de voorbereiding van de start van de toekomstige gemeente. De zienswijzen zijn met name een bevestiging van het herindelingsadvies. De fusiegemeenten hebben in de Reactienota zienswijzen (zie Bijlagenboek A) naar onze mening overtuigend beargumenteerd dat er een goed en transparant proces is gevolgd. Uit het logboek blijkt dat er ruim gelegenheid is geboden tot inspraak. Wij zijn het dan ook eens met beide gemeenten dat de zienswijzen die een aanscherping betreffen hebben geleid tot een wijziging ten opzichte van het ontwerp.

- Regionaal bestuurlijk: De twee betrokken fusiegemeenten hebben alle gemeenten (Blaricum, Laren, Huizen en Gooise Meren) in de regio Gooi en Vechtstreek uitgenodigd om een zienswijze te geven op hun herindelingsontwerp. De gemeenten hebben schriftelijk laten weten de fusie te steunen, waarbij gemeente Gooise Meren in haar zienswijze ook heeft aangegeven in de herindeling aanleiding te zien om een gesprek te starten over een mogelijke grenscorrectie met huidige buurgemeente Hilversum. Voorop staat dat ook zij deze herindeling van Wijdmeren en Hilversum steunt. Daarnaast is eerder, op 14 oktober 2024, in het bestuurlijke overleg Algemeen Bestuur Gooi en Vechtstreek (AB) van de gemeenschappelijke regeling gesproken over de herindeling van Hilversum en Wijdmeren. Daarbij kwamen aan de orde: de huidige regionale verhoudingen, de concrete kansen van de herindeling en of het AB de herindeling kon ondersteunen. Uit het verslag in Bijlagenboek A blijkt dat de bestuurders de herindeling ondersteunen, de noodzaak ertoe inzien en dat de regionale verhoudingen goed zijn. Dit is eveneens in lijn met de eerdere brief aan Wijdmeren (14 december 2023) van het AB over het belang van behoud van gemeente Wijdmeren binnen de regio Gooi en Vechtstreek. De herindeling betekent een versterking van de

bestuurskracht voor de inwoners van Wijdmeren, maar daarmee ook een versterking van de bestuurskracht van de regio.

Gezien het bovenstaande zijn wij van mening dat er sprake is van ruim voldoende draagvlak, zowel lokaal bestuurlijk, maatschappelijk als regionaal bestuurlijk.

Bestuurskracht

Voor de inwoners van de gemeente Wijdmeren (24.605 inwoners per 1 januari 2024) betekent de herindeling een versterking op de gebieden waar de gemeente Wijdmeren onvoldoende in kon voorzien. Dit vanuit bestuurlijk, organisatorisch en financieel oogpunt. Voor de gemeente Hilversum (94.435 inwoners per 1 januari 2024) is het van belang dat de herindeling ervoor zorgt dat Wijdmeren voor de regio behouden blijft. Zowel bij Hilversum als bij de andere gemeenten in de regio leeft de overtuiging dat regio op deze wijze sterker is, vanwege de gedeelde geschiedenis, unieke kwaliteiten en samenhangende, regionale opgaven. Dit kwam ook naar voren in het BMC-rapport (7 mei 2024), dat onderdeel was van de stukken bij de raadsvoorstellen voor de principebesluiten van de afzonderlijke gemeenten.

Hilversum neemt haar verantwoordelijkheid ten aanzien van de gedeelde geschiedenis en bestaande samenwerkingen met Wijdmeren op het gebied van recreatie, onderwijs en voorzieningen. Als centrumgemeente voor de regio Gooi en Vechtstreek kan Hilversum een herindeling financieel en organisatorisch goed aan. Een sterke gemeente en een sterke regio zijn in het belang voor de inwoners van zowel Hilversum als Wijdmeren.

De herindeling biedt een oplossing voor het leveren van de benodigde kwaliteit van dienstverlening aan de inwoners, het verminderen van de kwetsbaarheid van de gemeente en het zorgdragen voor een toename van de bestuurskracht.

De gemeente Hilversum is in onze ogen zowel in staat een essentiële bijdrage te leveren aan het oppakken van regionale opgaven als voldoende rekening te houden met de diversiteit van de lokale gemeenschappen door middel van kernen-, buurt- en wijkbeleid.

Interne samenhang/nabijheid van bestuur

De raden van Hilversum en Wijdmeren hebben het herindelingsontwerp op 11 december 2024 vastgesteld. Op 27 maart 2025 stelden zij naast het herindelingsadvies ook het Plan van Aanpak vast ten behoeve van de verdere uitwerking en harmonisering. De beide raden hadden daartoe al eerder op 11 december 2024 de contouren meegegeven.

In het herindelingsadvies Samen Sterker, het Plan van Aanpak alsmede het Bestuurlijk Akkoord (27 maart 2025) zijn de uitgangspunten vastgelegd voor de bestuurlijke fusie. Hierin staan afspraken over het ophalen van kernwaarden van beide gemeenten, over het participatieproces, over het vormen van een dorpskern-, wijk- en buurtgerichte aanpak om te voorkomen dat de afstand tussen inwoners en bestuur als gevolg van de herindeling groeit en over het zoveel mogelijk harmoniseren van beleid tot aan de fusiedatum.

In het herindelingsadvies presenteren Wijdmeren en Hilversum een visie op de nieuwe gemeente, die voortkomt uit het eigenstandig participatieproces dat beide gemeenten doorlopen hebben om tot kernwaarden te komen.

In deze visie worden de kenmerken van Wijdmeren, namelijk het overwegend landelijk en recreatieve karakter, het water, de natuur en de kleinschalige dorpen, samengevoegd met de kenmerken van de stadse en dorpse kenmerken van centrumgemeente Hilversum. Beide gemeenten onderkennen hun gemeenschappelijkheden en verschillen, willen die borgen en zetten zich in om zoveel mogelijk de nabijheid van bestuur en betrokkenheid van inwoners te borgen en versterken. Zo worden dorp- en wijkcv's opgesteld die medio 2026 door de raden zullen worden vastgesteld. Daarin worden identiteiten en kwaliteiten voor de dorpen, wijken en buurten vastgelegd, met aandacht voor eigenheid van de inwoners, de gemeenschap en hun context. De sterke kanten ervan, maar ook de verbeterpunten. Een gemeenschappelijk gedragen beeld voor de toekomst wordt daarbij ook geformuleerd. Het sluit aan bij de in Hilversum bekende 'wijkagenda's' die jaarlijks met de wijken worden gemaakt.

Wij menen dat met de afspraken in dit bestuurlijk akkoord, het herindelingsadvies en het plan van aanpak, optimaal invulling is gegeven aan het criterium interne samenhang/nabijheid van bestuur.

Regionale samenhang

Zoals al eerder aangegeven, is deze fusie besproken in regionaal verband. De verhoudingen in de regio zijn goed. Beide gemeenten werken samen in dezelfde samenwerkingsverbanden, binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de regio Gooi en Vechtstreek (gemeenschappelijke regeling).

Voorwaarden lichte samenvoeging

Aan de voorwaarden van het kabinet voor toepassing van de herindelingsvariant lichte samenvoeging is voldaan. Wijdmeren en Hilversum zijn het eens over toepassing van een lichte samenvoeging. In het bestuurlijk akkoord (bij het raadsvoorstel van 27 maart 2025) staan de samenwerkingsafspraken over het verdere interne proces en

planning, het dienstverleningsconcept, het benutten en versterken van identiteiten en kwaliteiten van dorpen en wijken, goed ondernemersklimaat, de groenblauwe omgeving, de harmonisering van voorschriften en beleid, de financiën, personeel en organisatie. Voor wat betreft dat laatste is de gemeentelijke organisatie van Wijdmeren per 1 januari 2026 geïntegreerd in de gemeentelijke organisatie van Hilversum, met uitzondering van de griffie en een aantal specifiek benoemde functionarissen van Wijdmeren. Daarnaast worden de waarborgen in het sociaal plan voor de medewerkers gerespecteerd en hebben alle medewerkers in de tweede helft van 2025 een plaatsingsbrief ontvangen.

Financiële positie

Wij beoordelen de financiële positie van de gemeente Hilversum als voldoende. In de bijlage treft u een analyse aan van de financiële positie van beide gemeenten en een verwachting voor de nieuwe gemeente.

Conclusie

Alles afwegend beoordelen wij de door de gemeenteraden van Hilversum en Wijdmeren voorgestelde samenvoeging van hun beide gemeenten per 1 januari 2027 als positief. Het is een initiatief van onderop, wat zowel voor u als voor ons de voorkeur heeft in het geval van herindeling.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

4 bijlage(n)

1. Financiële analyse fusie Hilversum/Wijdmeren
2. Herindelingsadvies Samen Sterker gemeenten Hilversum en Wijdmeren
3. Herindelingsadvies – Bijlageboek A
4. Brief AB Gooi en Vechtstreek 14 december 2023